EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 26.7.2021.
COM(2021) 418 final

2021/0235 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem dalībnieku rakstiskajā procedūrā attiecībā uz VI pielikumā ietvertās Nozares vienošanās par eksporta kredītiem ogļu elektroenerģijas ražošanas projektiem pārskatīšanu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, ar ko nosaka nostāju, kura Komisijai Eiropas Savienības vārdā jāieņem, pārskatot Nozares vienošanos par ogļu elektroenerģijas ražošanas projektiem, sauktu arī par ogļu elektroenerģijas nozares vienošanos ("*CFSU*"), kas ietverta Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem ("vienošanās") VI pielikumā.

Pēc Eiropas Savienības priekšlikuma, kas iesniegts 2021. gada 21. aprīlī ("priekšlikums"), vienošanās dalībnieku līmenī tiek apspriests *CFSU* atjauninājums. Tā kā visi dalībnieki ir parakstījuši Parīzes nolīgumu, dalībnieki priekšlikumā tiek aicināti saskaņot vienošanos ar saviem kopīgajiem mērķiem klimata jomā, grozot *CFSU* noteikumus, lai izbeigtu jebkādu iespēju saņemt atbalstu oficiāli atbalstītu eksporta kredītu un piesaistīta atbalsta veidā saskaņā ar vienošanās noteikumiem par ogļu elektrostaciju eksportu un ar to saistītiem projektiem.

Tā kā uzmanības centrā ir ar klimatu saistīti jautājumi, konkrētāk, jautājums par pakāpenisku atteikšanos no oglēm elektroenerģijas ražošanā, dalībnieki var panākt vienošanos par šo jautājumu pirms *COP26*, kas notiks 2021. gada novembrī. Jo īpaši *COP26* priekšsēdētājs mudina valstis atteikties no oglēm elektroenerģijas ražošanā, un 2021. gada 21. maijā G7 valstis apņēmās līdz 2021. gada beigām izbeigt jaunu tiešu valdības atbalstu nemitīgas izmantošanas starptautiskai enerģijas ražošanai termoelektrostacijās no oglēm, tostarp izmantojot oficiālo attīstības palīdzību, eksporta finansējumu, investīcijas un finanšu un tirdzniecības veicināšanas atbalstu. Lai Eiropas Savienība varētu turpināt apliecināt savus stingros mērķus, ir ļoti svarīgi, ka Savienība būtu gatava ieņemt nostāju attiecībā uz iespējamu vienošanos par šo jautājumu pietiekami savlaicīgi pirms *COP26*, kas notiks no 2021. gada 1. līdz 12. novembrim.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem

Vienošanās ir džentlmeņu vienošanās starp ES, ASV, Kanādu, Japānu, Koreju, Norvēģiju, Šveici, Austrāliju, Jaunzēlandi, Turciju un Apvienoto Karalisti, un tā nodrošina pamata noteikumus oficiāli atbalstīto eksporta kredītu sakārtotai izmantošanai. Praksē tas nozīmē izveidot vienlīdzīgas konkurences apstākļus (kuros konkurenci nosaka eksportējamo preču un pakalpojumu kvalitāte un cena, nevis paredzētie finanšu noteikumi), strādājot pie tā, lai likvidētu subsīdijas un tirdzniecības kropļojumus, kas saistīti ar oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem. Vienošanās stājās spēkā 1978. gada aprīlī uz nenoteiktu laiku, un, lai gan tai ir administratīvs ESAO sekretariāta atbalsts, tā nav ESAO akts[1].

Ņemot vērā finanšu tirgus un politiskās norises, kas ietekmē oficiāli atbalstītu eksporta kredītu piešķiršanu, vienošanās tiek regulāri atjaunināta. Vienošanās ir transponēta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1233/2011 un tādējādi ir padarīta par juridiski saistošu Eiropas Savienībā[2,3]. Atbilstīgi 2. pantam minētajā regulā vienošanās noteikumu un nosacījumu pārskatīšana ar deleģētiem aktiem tiek iekļauta ES tiesību aktos.

---

1 Kā noteikts ESAO konvencijas 5. pantā.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1233/2011 (2011. gada 16. novembris) par dažu pamatnostādņu piemērošanu oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomā un ar ko atceļ Padomes Lēmumus 2001/76/EK un 2001/77/EK (OV L 326, 8.12.2011., 45. lpp.).

3 Agrāk ESAO Vienošanās iepriekšējās versijas tika transponētas ES tiesību aktos ar Padomes lēmumiem.

2.2. Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem dalībnieki

Vienošanās dalībnieku sanāksmēs, kā arī rakstiskajās procedūrās, kur vienošanās dalībnieki pieņem lēmumus, Eiropas Komisija pārstāv Savienību. Lēmumus par visiem vienošanās grozījumiem pieņem pēc konsensa principa. Savienības nostāju pieņem Padome, un dalībvalstis to apspriež Padomes darba grupā eksporta kredītu jautājumos[4].

2.3. *CSFU* dalībnieku paredzētais akts

2016. gadā dalībnieki pirmo reizi vienojās par *CFSU*, lai mudinātu eksportētājus un pircējus atteikties no zemas efektivitātes ogļu elektrostacijām. *CFSU* ietver nozarei specifiskus noteikumus papildus vienošanās horizontālajiem noteikumiem. Valstīm, kuras ir tiesīgas saņemt Starptautiskās Attīstības asociācijas resursus, tā ļauj finansēt tikai lielas iekārtas (virs 500 MW) ar "ultrasuperkritisku tehnoloģiju" vai zemu emisiju intensitāti (mazāk nekā 750 g CO_2/kWh saražotās elektroenerģijas) un ierobežo finansējumu mazākām iekārtām, kas neatbilst augstas efektivitātes standartiem.

CFSU ir iekļauta pārskatīšanas klauzula, kuras mērķis ir papildus nostiprināt tās noteikumus. Saskaņā ar 6. panta a) punktu: "Šo nozares vienošanos pārskata ne vēlāk kā 2020. gada 30. jūnijā ar mērķi turpmāk stiprināt tās noteikumus otrajā posmā, kas sākas ne vēlāk kā 2021. gada 1. janvārī, lai palīdzētu sasniegt kopīgo mērķi – risināt klimata pārmaiņu jautājumu – un turpinātu samazināt oficiālo atbalstu ogļu elektrostacijām, tostarp ar mērķi samazināt mazāk efektīvu ogļu elektrostaciju izmantošanu." Jo īpaši saskaņā ar 6. panta b) punktu: "Pārskatā ņem vērā: 1) jaunākos ziņojumus par klimata zinātnes atziņām un ietekmi, ko rada lēmumi par infrastruktūras ieguldījumiem pasaulē saistībā ar virzības saglabāšanu uz mērķi ierobežot globālo sasilšanu zem 2 °C robežvērtības salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni".

Pēc tam, kad 2016. gadā tika pieņemta *CFSU*, nozīmīgā analītiskajā darbā ir izcelts, cik straujā tempā un kādā mērogā nepieciešams pakāpeniski atteikties no enerģijas ražošanas termoelektrostacijās no oglēm, lai apturētu sasilšanu zem 2 °C: scenāriji kopumā saskan attiecībā uz nepieciešamību līdz 2040. gadam slēgt gandrīz visas ogļu elektrostacijas. Tomēr saskaņā ar 2016. gadā pieņemtajiem *CFSU* noteikumiem joprojām ir iespējams sniegt tiešu un netiešu atbalstu ogļu elektrostacijām. Tādējādi rodas konsekvences jautājums. Padomes darba grupa eksporta kredītu jautājumos kopš 2020. gada strādā pie priekšlikuma pārskatīt *CFSU*, lai to risinātu.

3. NOSTĀJA, KAS JĀIEŅEM SAVIENĪBAS VĀRDĀ

2021. gada 21. aprīlī Eiropas Komisija Savienības vārdā iesniedza priekšlikumu vienošanās dalībniekiem attiecībā uz *CFSU* pārskatīšanu, kas sākotnēji tika apspriests un pieņemts Padomes darba grupā eksporta kredītu jautājumos. Priekšlikumā ir paredzēts pasaules mērogā pakāpeniski atteikties no eksporta finansējuma ogļu elektroenerģijas nozarei. Konkrētāk, tā aicina nekavējoties izbeigt oficiāli atbalstītos eksporta kredītus un piesaistīto atbalstu:

– jaunu nemitīgas izmantošanas ogļu elektrostaciju un to daļu eksportam;

– aprīkojuma piegādei esošām nemitīgas izmantošanas ogļu elektroenerģijas ražošanas elektrostacijām, izņemot gadījumus, kad piegādātā aprīkojuma mērķis ir piesārņojuma mazināšana un tas neizraisa ne iekārtas darbmūža pagarināšanu, ne jaudas palielināšanu, un

[4] Padomes lēmums, ar ko izveido kredītapdrošināšanas, kredītgarantiju un finanšu kredītu politikas koordinācijas grupu (OV 66, 27.10.1960., 1339. lpp.).

– preču un pakalpojumu eksportam, kas saistīts ar katlu ogļu ieguvi, ar to saistītu būvniecību vai paplašināšanu un jebkāda veida transportu, kuru galvenokārt izmanto katlu ogļu pārvietošanai.

Šā priekšlikuma mērķis ir novērst plaisu starp dalībnieku apņemšanos sasniegt Parīzes nolīguma ilgtermiņa mērķus un *CFSU* noteikumiem, kas joprojām ļauj atbalstīt ogļu elektrostaciju eksportu un globālo vērtības ķēdi attiecībā uz enerģijas ražošanu termoelektrostacijās no oglēm. Priekšlikums pilnībā atbilst Eiropas Savienības politikas prioritātēm. Konkrētāk, 2021. gada 25. janvārī Eiropas Savienības Padome secinājumos par klimata un enerģētikas diplomātiju aicināja pasaules mērogā, ievērojot skaidru grafiku, pakāpeniski izbeigt videi kaitīgas fosilā kurināmā subsīdijas un veikt apņēmīgu un taisnīgu pasaules mēroga pāreju uz klimatneitralitāti, tostarp pakāpenisku atteikšanos no nemitīgas ogļu izmantošanas enerģijas ražošanā un – kā pirmo soli – nekavējoties izbeigt jebkādu jaunas ogļu infrastruktūras finansēšanu trešās valstīs.

Tā kā ir ļoti svarīgi, lai ESAO eksporta kredītu kopiena pienācīgi iestrādātu klimata politikas mērķus vienošanās noteikumos un praktiskos pasākumos, Eiropas Savienība nākamajās sanāksmēs centīsies panākt vienošanos par šo pakāpenisko atteikšanos. Vairāki citi dalībnieki noteikti aicinās virzīties tajā pašā virzienā (galvenokārt Apvienotā Karaliste, Kanāda un Amerikas Savienotās Valstis), un citi (Koreja un Japāna) šogad paziņoja, ka beigs atbalstīt starptautisku nemitīgas izmantošanas enerģijas ražošanu termoelektrostacijās no oglēm. Ja sarunas būs rezultatīvas, dalībnieki varētu tikt aicināti kādā no nākamajām sesijām pieņemt grozījumus *CFSU* un, iespējams, dažos vienošanās pantos, lai atspoguļotu *CFSU* pārskatīšanu, un tas varētu notikt dalībnieku ārkārtas sanāksmē 2021. gada septembrī vai oktobrī pirms *COP26*. Šādā gadījumā Eiropas Savienībai vajadzētu būt iespējai savlaicīgi pieņemt nostāju par *CFSU* pārskatīšanu.

4. JURIDISKAIS PAMATS

4.1. Procesuālais juridiskais pamats

4.1.1. Principi

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 9. punktā paredzēti lēmumi, ar kuriem nosaka "nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu".

Jēdziens "lēmumi ar juridiskām sekām" ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru. Tas ietver arī instrumentus, kam nav saistoša spēka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, bet kas "var būtiski ietekmēt Savienības likumdevēja pieņemtā tiesiskā regulējuma saturu"[5].

4.1.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētais akts var būtiski ietekmēt ES tiesību aktu saturu, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regulu (ES) Nr. 1233/2011 par dažu pamatnostādņu piemērošanu oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomā un ar ko atceļ Padomes Lēmumus 2001/76/EK un 2001/77/EK. Tas ir tāpēc, ka minētās regulas 2. pantā ir noteikts, ka "Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 3. pantu, lai grozītu II pielikumu atbilstīgi pamatnostādņu grozījumiem, par kuriem vienojušies vienošanās dalībnieki." Tas ietver vienošanās pielikumu grozījumus.

[5] Tiesas spriedums, 2014. gada 7. oktobris, Vācija/Padome, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61.–64. punkts.

Tāpēc ierosinātā lēmuma procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts.

4.2. Materiālais juridiskais pamats

4.2.1. Principi

Lēmumam, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā, kāds mērķis un saturs ir paredzētajam aktam, attiecībā uz kuru Savienības vārdā tiek ieņemta nostāja. Ja paredzētajam aktam ir divi mērķi vai divi komponenti, no kuriem viens ir klasificējams kā galvenais, bet otrs ir pakārtots, lēmums saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu jābalsta uz viena materiālā juridiskā pamata, proti, tā, kas nepieciešams galvenajam vai dominējošajam mērķim vai komponentam.

4.2.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētā tiesību akta galvenais mērķis un saturs attiecas uz eksporta kredītiem, kuri ir kopējās tirdzniecības politikas darbības jomā. Tādēļ ierosinātā lēmuma materiālais juridiskais pamats ir LESD 207. pants.

4.3. Secinājums

Ierosinātā lēmuma juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 207. panta 4. punkta pirmajai daļai saistībā ar LESD 218. panta 9. punktu.

2021/0235 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem dalībnieku rakstiskajā procedūrā attiecībā uz VI pielikumā ietvertās Nozares vienošanās par eksporta kredītiem ogļu elektroenerģijas ražošanas projektiem pārskatīšanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. panta 4. punkta pirmo daļu saistībā ar tā 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Pamatnostādnes, kas ietvertas Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem ("vienošanās"), tostarp tās VI pielikumā ietvertā Nozares vienošanās par eksporta kredītiem ogļu elektroenerģijas ražošanas projektiem ("*CFSU*"), ir transponētas ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1233/2011[6] un tādējādi ir juridiski saistošas Savienībā.

(2) Saskaņā ar *CFSU* 6. pantu vienošanās dalībniekiem ("dalībnieki") būtu jāpārskata nozares vienošanās ar nolūku papildus nostiprināt tās noteikumus, lai palīdzētu sasniegt kopīgo mērķi – risināt klimata pārmaiņu problēmu un turpināt pakāpeniski pārtraukt oficiālu atbalstu ogļu elektrostacijām.

(3) Paredzētajam lēmumam par *CFSU* pārskatīšanu būtu jāatbilst Eiropas Savienības starptautiskajām saistībām saskaņā ar Parīzes nolīgumu un Savienības klimata politiku.

(4) 2021. gada 25. janvārī Eiropas Savienības Padome secinājumos par klimata un enerģētikas diplomātiju aicināja pasaules mērogā, ievērojot skaidru grafiku, pakāpeniski izbeigt videi kaitīgas fosilā kurināmā subsīdijas un veikt apņēmīgu un taisnīgu pasaules mēroga pāreju uz klimatneitralitāti, tostarp pakāpenisku atteikšanos no nemitīgas ogļu izmantošanas enerģijas ražošanā un – kā pirmo soli – nekavējoties izbeigt jebkādu jaunas ogļu infrastruktūras finansēšanu trešās valstīs.

(5) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1233/2011 2. pantu ir lietderīgi noteikt nostāju, kas Savienības vārdā jāieņem, pārskatot Nozares vienošanos par eksporta kredītiem ogļu elektroenerģijas ražošanas projektiem, jo paredzētais vienošanās dalībnieku lēmums Savienībai būs saistošs un var būtiski ietekmēt Savienības tiesību aktu saturu,

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1233/2011 (2011. gada 16. novembris) par dažu pamatnostādņu piemērošanu oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomā un ar ko atceļ Padomes Lēmumus 2001/76/EK un 2001/77/EK (OV L 326, 8.12.2011., 45. lpp.) ("Regula (ES) Nr. 1233/2011").

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Pielikumā ir noteikta nostāja, kas Savienības vārdā jāieņem, pārskatot Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem VI pielikumā ietverto Nozares vienošanos par eksporta kredītiem ogļu elektroenerģijas ražošanas projektiem.

2. pants

Savienības pārstāvji bez Padomes papildu lēmuma var piekrist tādiem grozījumiem Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem VI pielikumā, kuri atbilst pielikuma ievirzei.

3. pants

Ja dalībnieku sanāksmē vai pirms tās par pielikuma tematu tiek iesniegti jauni priekšlikumi, par kuru vēl nav Savienības nostājas, Savienības nostāju precizē, izmantojot Savienības koordināciju, pirms dalībnieki tiek aicināti pieņemt vienošanās grozījumu. Šādos gadījumos Savienības nostājai ir jāatbilst spēkā esošajai politikai un tiesību aktiem.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs